

Overgang Protocol

Afspraken bij de overgang van de ene naar de andere groep

Basisschool Paulus

Castricum 2013-2014

Inhoud

Hoofdstuk 1. Inleiding

Hoofdstuk 2. Protocol verlengen/versnellen Tabijn

Hoofdstuk 3. Stappenplan verlengen/versnellen Basisschool de Paulus

Hoofdstuk 4. Criteria overgang van groep 1 naar groep 2

Hoofdstuk 5. Criteria overgang van groep 2 naar groep 3 en overige groepen

Hoofdstuk 1 Inleiding

De wet op primair onderwijs schrijft voor dat ieder kind recht heeft op een ononderbroken ontwikkeling. In beginsel doorlopen de leerlingen de basisschool in acht jaar. Binnen de leerstof van een methode differentiëren we naar tempo, naar niveau, naar leertijd en instructiebehoeften. Indien nodig proberen we na een periode van 10 weken, de uitvallende leerlingen, de minimumdoelen te laten behalen.

Tegen het einde van het schooljaar wordt de definitieve balans opgemaakt. Dat betekent voor bijna alle kinderen een overgang naar de opvolgende groep en voor een enkeling een verlenging.

Omdat een verlenging een ingrijpende gebeurtenis is voor een leerling, moet de keuze zorgvuldig gemaakt worden. Voor – en nadelen moeten goed overwogen worden. Aan de hand van duidelijke criteria moet in een vroeg stadium de verlenging van een leerling met ouders besproken worden.

Dit overgangsprotocol geeft duidelijkheid over de procedure, die gevolgd wordt op basisschool Paulus bij de besluitvorming. Het is als een bijlage opgenomen in ons zorgplan en is terug te vinden op onze website van de school. In de schoolgids wordt melding gemaakt van de aanwezigheid van dit protocol en de bedoeling ervan.

In dit overgangsprotocol is speciale aandacht voor leerlingen geboren in de maanden oktober, november, december (signaalleerlingen). Bij deze 'najaarskleuters' telt de afweging of ze in 7.7 -7.9 jaar of 8.5-8.9 jaar de basisschool doorlopen. De 1 oktober regeling, waarbij de geboortedatum de beslissing gaf over wel/niet doorstromen naar de volgende groep is niet van toepassing. De algehele ontwikkeling, zowel cognitief als sociaal emotioneel, is bepalend voor de doorstroom naar de volgende groep.

In een aantal gevallen heeft een extra periode van 6 of 7 maanden effect op de kinderen, met name als de kinderen gestimuleerd worden op de gebieden waarop de ontwikkeling onvoldoende tot stand is gekomen. Voor die kinderen is het goed. Tegelijkertijd moeten we constateren dat kleuterverlenging niet altijd het beoogde effect heeft. Een aantal kinderen blijkt met kleuterverlenging op het einde van groep 3 opnieuw moeilijk te hebben. Dit protocol is opgesteld om de keuze voor deze groep leerlingen verantwoord te nemen.

“Een jaar verlengen of een jaar versnellen”

Uitgangspunten bij het protocol “jaar verlengen” of “een jaar versnellen”

Algemeen

- In het protocol wordt geen onderscheid gemaakt tussen een extra jaar in de groepen 1 en 2 (ook wel kleuterverlenging genoemd) enerzijds en in groep 3 en hoger anderzijds. De procedure zal in alle gevallen dezelfde zijn.
- Bij de overgang van groep 1 naar groep 2 en van groep 2 naar groep 3 moet de school extra aandacht besteden aan ‘signaalkinderen’. Onder **signaalkinderen** wordt verstaan: kinderen die geboren zijn in juli tot en met december van een kalenderjaar.
- In de onderwijspraktijk is er sprake van **kleuterverlenging** (een jaar extra), als een kind dat voor 1 oktober 6 jaar wordt, niet overgaat van groep 2 naar 3. De datum van 1 oktober is arbitrair (zie verslagen onderwijsinspectie en jurisprudentie hierover). Volgens de onderwijsinspectie is er ook sprake van kleuterverlenging, als een kind geboren in december niet overgaat van groep 2 naar groep 3. De datum van 1 oktober kan/mag niet doorslaggevend zijn bij het besluit of een kind al dan niet van groep 2 naar groep 3 overgaat. Volgens de onderwijsinspectie moet een school alle kinderen geboren tussen juli en december (=signaalkinderen) meenemen in haar overweging ‘een kleuterverlenging of niet’. Een school moet gemotiveerd kunnen aantonen waarom het ene kind geboren in november en 6 jaar wordt wel naar groep 3 gaat en een kind van juli niet.

Uitgangspunten

De vragen bij de uitgangspunten moeten door de school beantwoord worden en op schrift worden gesteld. De antwoorden op onderstaande vragen komen vindt u terug in hoofdstuk 3.

a. Het belang van het kind en de mogelijkheden van de school.

Welke verwachtingen rechtvaardigen een beslissing en wat is de kans van slagen van deze beslissing?

Om welk belang gaat het? Welke ontwikkelingskansen heeft het kind?

Gaat het om de cognitieve ontwikkeling van het kind en/of het welbevinden van het kind? Welke gevolgen heeft de beslissing voor het kind in de andere groepen, zelfs in groep 8? Is de school in staat om voor dit kind door zijn/haar hele schoolloopbaan heen de juiste zorg te bieden?

b. Het nemen van een beslissing moet gebaseerd zijn op inhoudelijke gronden, die objectief en betrouwbaar zijn vast te stellen.

Is er sprake van een achterstand/versnelling op meerdere gebieden? Op welke gebieden? Telt elk gebied even zwaar mee? Welke toetsgegevens of observaties zijn reeds voorhanden? Is er een norm?

- c. *Het nemen van een beslissing is een gezamenlijke verantwoordelijkheid en niet afhankelijk van één persoon.*
Wie zijn betrokken bij het nemen van een besluit? Welke verantwoordelijkheden en taken heeft elke betrokkene?
- d. *De betrokkenen in dit besluitvormingsproces moeten tijdig worden ingeschakeld.*
Wanneer betreft de groepsleerkracht de intern begeleider, het zorgteam en directeur in het proces?
- e. *De ouders worden in een zo vroeg mogelijk stadium en regelmatig geïnformeerd.*
Op welk moment, op welke wijze en door wie worden ouders geïnformeerd? Moeten ouders iets ondertekenen?
- h. *Na het nemen van de beslissing wordt door de school altijd een aantal afspraken vastgelegd.*
Wordt er voor het kind een handlingsplan gemaakt? Wordt het kind regelmatig besproken in een schoolspecifiek zorgoverleg? Wordt er extra aandacht besteed aan de voortgang en welbevinden van het kind?
- g. *De directeur is eindverantwoordelijk.*
Ondanks de bovengeschetste procedure kunnen ouders toch bezwaar maken: de school bepaalt uiteindelijk!

Hoofdstuk 3 Stappenplan

Bij de besluitvorming over een doublure worden de volgende stappen genomen.

Wie	Wat	Wanneer
STAP 0 <i>Leerkracht</i>	Signalering door leerkracht aan de hand van observaties en methodegebonden toetsen; het maken van analyses en bespreking in collegiaal overleg	September t/m november
STAP 1 <i>Leerkracht/IB-er/Zorgteam(externen + directie)</i>	<p>De leerkracht bespreekt a.d.h.v. gegevens de leerling met de IB 'er tijdens de individuele leerlingbespreking</p> <p>De zorg wordt gedeeld met de ouders en met hun medeweten wordt het kind ingebracht in schoolspecifiek zorgoverleg, waarna een handelingsplan wordt opgesteld. Tevens worden met ouders vervolgspraken vastgelegd</p>	November
STAP 2 <i>Leerkracht/IB-er</i>	Analyse toetsen LVS en opstellen vervolg handelingsplannen	Januari
STAP 3 <i>Leerkracht/IB-er</i>	<p>Evaluatie en vervolg handelingsplannen in oudergesprek</p> <p>Eventuele doublure brengt de leerkracht ter sprake bij ouders. De leerkracht beargumenteert waarom hij/zij denkt aan doublure. De reactie van de ouders wordt beschreven in het verslag dat van dit gesprek gemaakt wordt. Leerkracht brengt de ouders op de hoogte van dit overgangs-protocol.</p>	februari

<p>STAP 4 <i>IB-er/leerkracht/Zorgteam (externen+directie)</i></p>	<p>Ouders worden nogmaals uitgenodigd voor een gesprek. Doel hiervan is een tussenevaluatie van het handelingsplan en een voortgangsgesprek t.a.v. de eventuele verlenging.</p> <p>Eventueel afhankelijk van de resultaten en analyse van de toetsen van het LVS wordt de leerling ingebracht in een schoolspecifiek zorgoverleg waarin de beslissing valt; de beslissing wordt altijd met meerdere genomen</p>	<p>april/mei</p>
<p>STAP 5 <i>Leerkracht/IB-er/Directie</i></p>	<p>Mocht de basisschool van mening blijven dat doublure de beste optie is voor de leerling dan bespreekt hij zij dit a.d.h.v. het ingevulde formulier '<i>checklist t.b.v. motivering verlengen versnellen</i>' Dit is besproken met het zorgteam, waarin de directeur zitting heeft. De directie is eindverantwoordelijk voor het uitvoeren van de juiste procedure en neemt uiteindelijk een definitief besluit.</p>	
<p>STAP 6 <i>Leerkracht/ib-er</i></p>	<p>Oudergesprek over definitieve beslissing waarin ook ter sprake komt wie en hoe het aan het kind wordt verteld dat deze een jaar gaat verlengen / versnellen</p>	<p>6 weken voor het einde van het schooljaar</p>
<p>STAP 7 <i>IB-er/leerkracht</i></p>	<p>Begeleidingsplan en zorg voor overdracht; vervolgspraak maken met ouders van verlengers /versnellers voor 6</p>	<p>juni/juli</p>

	weken na de zomervakantie	
	<i>Eventueel een vervolgspraak maken met ouders, die het niet eens waren met de gemaakte indeling van de kinderen.</i>	<i>6 weken ná de zomervakantie</i>

Hoofdstuk 4 Overgang groep 1-2 naar groep 2-3

Overgang groep 1 naar groep 2

Kinderen die geboren worden in de periode van de zomervakantie tot en met 31 december worden direct geplaatst in groep 1. Zij doen mee aan de activiteiten op het gebied van motoriek, beginnende geletterdheid, beginnende gecijferdheid, begrijpend luisteren etc. , behorende bij het aanbod van groep 1. Dat geldt ook voor de bijbehorende toetsing, observaties, logopedische screening enz.

Over het algemeen doen kinderen, die langer dan drie maanden op school zijn, mee aan de Cito toetsen Taal voor kleuters en Rekenen voor kleuters , die in januari en mei/juni worden afgenomen¹.

Criteria voor de overgang van 1 naar 2:

- A of een B-score op Rekenen voor kleuters E1 (cito)
- A of een B-score Taal voor kleuters E1 (cito)
- Een score van minimaal A of B op SCOL
- Positieve beoordeling op de ontwikkellijnen en de basiskenmerken van KIIJK!
- Positief oordeel van de groepsleerkracht

---

¹ Kinderen in groep 1 worden in juni getoetst op taal voor kleuters en rekenen voor kleuters (versie groep 1). Echter, kleuters die tussen januari en juli instromen worden aan het einde van dat jaar niet meegenomen in de toetsen. Zij zijn de 0-groep ook al zitten ze langer dan 3 maanden op school. In het nieuwe schooljaar zijn deze kinderen (tussen jan. en juli) pas groep 1.

Overgang van groep 2 naar groep 3

In groep 2 wordt de ontwikkeling van een leerling opnieuw gewogen. Gedurende het tweede schooljaar zal het kind zich blijvend positief moeten ontwikkelen m.b.t. de eerder genoemde ontwikkelingsgebieden. M.b.t. de leerlingen die aan het einde van groep 2 over kunnen gaan naar groep 3, wordt in februari een voorgenomen besluit genomen. In de maand mei wordt definitief besloten of een leerling doorgaat naar groep 3.

We hanteren de volgende criteria:

- Minimaal 5 van de 8 goed op onderdeel klank/rijm van TVK (Cito)
- A- of B-score op Taal voor kleuters
- A- of B-score op Rekenen voor kleuters
- Een positief oordeel van de leerkrachten
- Een score van minimaal A of B op SCOL
- Positieve beoordeling op de ontwikkellijnen en de basiskenmerken van KIIJK!

Met het oog op een ononderbroken ontwikkeling is het van belang dat een kind, dat voor de tweede keer groep 2 doet, een aangepast programma krijgt om de voorsprong op de nieuwe groep 2 te behouden en een goede start te kunnen maken in groep 3.

Bijlage 1

CHECKLIST TEN BEHOEVE VAN MOTIVERING VERLENGEN OF VERSNELLEN

Naam kind: .....

Geboortedatum:.....

Groep: .....

Leerkracht: .....

Datum: .....

Ingevuld door: .....

Inhoudelijke gronden, die objectief en betrouwbaar zijn vast te stellen

Het gaat om verlengen/versnellen

Gebied	Taal	Rekenen	Spelling	Lezen	Sociaal em. Ontw.
Toetsgegevens					

Observaties (KIJK!)

Hoe is de leerling in de groep/ wat laat de leerling in de groep zien op het gebied van de basiskenmerken en ontwikkellijnen van KIJK!

De mogelijkheden en de onderwijsbehoeften van het kind.

Wat zijn de onderwijsbehoeften van het kind?

Wat zijn de mogelijkheden van het kind?

Welke gevolgen heeft de beslissing voor de gehele schoolloopbaan?

Hulp

Welke hulp heeft de leerling gehad?

Welk(e) doel(en) willen we volgend jaar bereiken? (doel smart formuleren)

Besluit

Besluit (evt. onderbouwing):

Het besluit is genomen door de volgende personen:

Groepsleerkracht
IB 'er
Directeur

Datum:

Ouders

Data gesprekken ouders:

Reactie ouders:

Handtekening ouder(s) en/of verzorger(s):

Handtekening directeur:

Stappenplan samenvoegen en splitsen van groepen

Huidige situatie:

Omdat wij op de Paulus werken met 9 groepen, is het een gegeven, dat werken met combinatiegroepen binnen de 8 leerjaren, niet te vermijden is.

Bij de keuze voor combinatie- of splitsing van groepen, kunnen het aantal leerlingen per leerjaar of onderwijskundige argumenten een rol spelen.

Elk jaar maakt de school een voorstel voor de groepsverdeling voor het nieuwe schooljaar. Hierbij heeft de M.R. instemmingsrecht.

Doel:

Het splitsen van groepen is een lastige aangelegenheid. Er moeten subgroepen worden gevormd, die elk met een andere –hogere of lagere- groep moeten worden gecombineerd. Wij willen met dit protocol vastleggen, hoe wij omgaan met het samenvoegen en splitsen van groepen.

Uitwerking:

Bij de vraag “welk kind in welke groep” speelt de combinatiegroep waar het kind in terecht komt een belangrijke rol.

De volgende argumenten spelen, in willekeurige volgorde, een rol bij het plaatsen van de kinderen.

- **We streven naar twee gelijkwaardige groepen, qua niveau**

Het is niet zo, dat alle “goede” leerlingen bij de hogere groep geplaatst worden en alle “mindere” leerlingen bij de “lagere”. De “goede” en “mindere” leerlingen worden gelijk verdeeld over beide groepen.

- **Een leerling wordt niet in dezelfde groep geplaatst als zijn broertje of zusje**

Als er een broertje / zusje in de naastgelegen hogere of naastgelegen lagere groep zit, wordt de betreffende leerling niet bij die groep geplaatst.

- **We streven naar een gelijk aantal leerlingen met een aangepast leerprogramma**

De zorgleerlingen met een handelingsplan worden verdeeld over beide groepen. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de zorgleerlingen in de naastgelegen groep, zodat beide leerkrachten gelijk

belast worden met de extra inzet voor deze leerlingen. Op sociale redenen kan er voor gekozen worden om in uitzonderlijke gevallen deze leerlingen juist wel bij elkaar te plaatsen.

- **We streven naar een gelijke verdeling tussen jongens en meisjes**

Het aantal jongens en meisjes wordt zo gelijk mogelijk verdeeld over beide groepen. Hierbij wordt ook rekening gehouden met het totaal aantal jongens/meisjes in de naaste groep(-en)

- **We streven ernaar dat een leerling niet meer dan twee jaar achtereen dezelfde leerkracht krijgt**

Als een leerling al twee jaren bij de huidige leerkracht heeft gezeten, is dat een argument om hem bij een andere leerkracht te plaatsen.

Noot:

Het rekening houden met eventuele vriendschappen vinden wij een betrekkelijk argument. Vriendschappen tussen kinderen wisselen gemakkelijk. Dit argument wordt soms gebruikt om kinderen bij elkaar te zetten (veiligheid), maar juist ook om ze uit elkaar te halen (afhankelijkheid)

Tenslotte

Nadat de indeling vastgelegd is, brengen we de ouders schriftelijk hiervan op de hoogte. Als ouders nadere informatie willen hebben over de gemaakte keuzes rond de argumenten de groepsindeling, kunnen ze daarvoor terecht bij de directie. Wanneer ze de argumenten willen weten voor plaatsing van hun eigen kind(-eren), kunnen ze hiervoor terecht bij de groepsleerkracht.

Het team probeert met grote zorgvuldigheid en met kennis van alle achtergronden en problematiek van de verschillende groepen, met de formatie van de groepen om te gaan. Daarbij spelen zowel schoolbelang als de belangen van de individuele kinderen een grote rol. Soms is er sprake van problematiek, die we niet met alle ouders kunnen delen. Daardoor lopen de individuele belangen van ouders en de door het team gemaakte keuzes wel eens uiteen.

Wanneer een keuze op deze zorgvuldige en weloverwogen wijze gemaakt is, ligt deze vast !

Afspraken m.b.t. verdelen van kinderen over de groepen 1/2 2/3 en 3

Huidige situatie:

Op de Paulusschool proberen wij de kinderen zo'n groot mogelijke individuele aandacht te geven. Wij denken, dat dat het beste kan door het aantal kinderen in de onderbouw groepen zo klein mogelijk te houden.

De kinderen in de groepen 1 en 2 worden altijd gecombineerd omdat wij dat organisatorisch en pedagogisch het beste vinden.

Doel:

Duidelijke afspraken maken en een stappenplan af te spreken rond de verdeling van de kinderen over de groepen 1/ 2, 2/3 en 3.

Daarbij wordt gekeken naar diverse aspecten van de kinderen en de totale groepsbezetting. Ook de sociale context van de kinderen speelt daarbij een rol.

Uiteindelijk beslist de directie.